

IZABELA DYJA

KARA ŚMIERCI I JEJ ALTERNATYWA W OPINII MŁODZIEŻY
LICEALNEJ I MŁODZIEŻY Z ZAKŁADU POPRAWCZEGO

Rozdział 6. REZULTATY BADAWCZE

6.1. Odstraszająca funkcja kary śmierci

Niniejszy rozdział poświęcony będzie jednej z funkcji, którą często przypisuje się karze śmierci, a mianowicie funkcji odstraszania innych od popełnienia przestępstwa. Jak wiadomo między zwolennikami a przeciwnikami kary głównej od zawsze toczą się spory o to, czy kara ta rzeczywiście odstrasza potencjalnego przestępcę od naruszenia prawa. Jednakże celem tego rozdziału nie będzie przypisanie omawianej funkcji karze śmierci, czy też definitywne zaprzeczenie tego stanowiska, a jedynie ustalenie czy kara główna odstraszalaby badaną młodzież od popełnienia przestępstwa.

Najpierw zadałam badanym osobom pytanie, czy mieli już problemy z naruszeniem prawa, aby uzyskać pełniejszy obraz ich sylwetek. Z poniższej tabeli wynika, że 100% respondentów z zakładu poprawczego i 14% młodzieży licealnej miało już wcześniej problemy z przestrzeganiem przyjętych przez państwo norm.

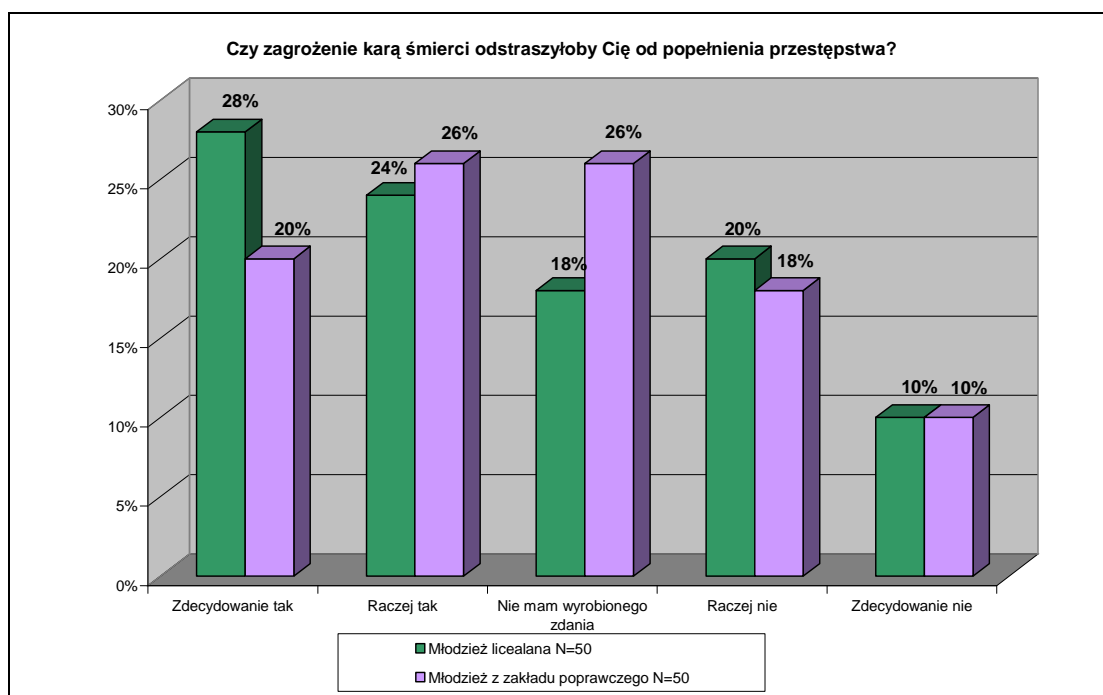
Czy miałeś wcześniej problemy z naruszeniem prawa?	Grupy badawcze			
	Młodzież licealna		Młodzież z zakładu poprawczego	
	n	%	n	%
Tak	7	14	50	100

Nie	43	86	0	0
Ogółem	50	100	50	100

Tabela 3. Opinia badanej młodzieży dotycząca ich stosunku wobec prawa

Źródło: Opracowanie własne

Kolejny wykres ilustruje odpowiedzi badanej młodzieży na pytanie, czy zagrożenie karą śmierci odstraszyłoby ich od popełnienia przestępstwa.

Wykres 2. Stosunek badanej młodzieży wobec odstraszałającej funkcji kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Jak widać na wykresie młodzież licealna i młodzież z zakładu poprawczego ma podobne zdanie dotyczące odstraszałającej funkcji kary śmierci. W obydwu przypadkach przeważają odpowiedzi twierdzące, czyli opowiadające się za tym, iż groźba kary głównej odwiódłaby ich od naruszenia prawa. Jeśli chodzi o młodzież licealną to tezę tę poparło łącznie 52%, natomiast wśród młodzieży z zakładu poprawczego przychylnie opowiedziało się 46% badanych, a więc niewiele mniej. Przeciwnym stwierdzeniu o przypisywaniu owej funkcji karze śmierci było: 30% licealistów i 28% młodzieży z zakładu poprawczego. Brak wyrobionego zdania w tej kwestii ma 18% licealistów i 26% chłopców z zakładu.

Podsumowując ten rozdział można wywnioskować, że wśród badanej młodzieży przeważa pogląd, iż groźba kary śmierci odwiódłaby ich od popełnienia czynu karalnego.

6.2. Ponowne wprowadzenie kary śmierci w Polsce

W rozdziale tym przytoczę opinie badanej młodzieży na temat ponownego wprowadzenia kary śmierci w Polsce, ich postawy wobec kary głównej, sposobu jej wykonywania i innych kwestii z nią związanych.

Poniższa tabela ilustruje stosunek młodzieży licealnej i młodzieży z zakładu poprawczego do kary śmierci.

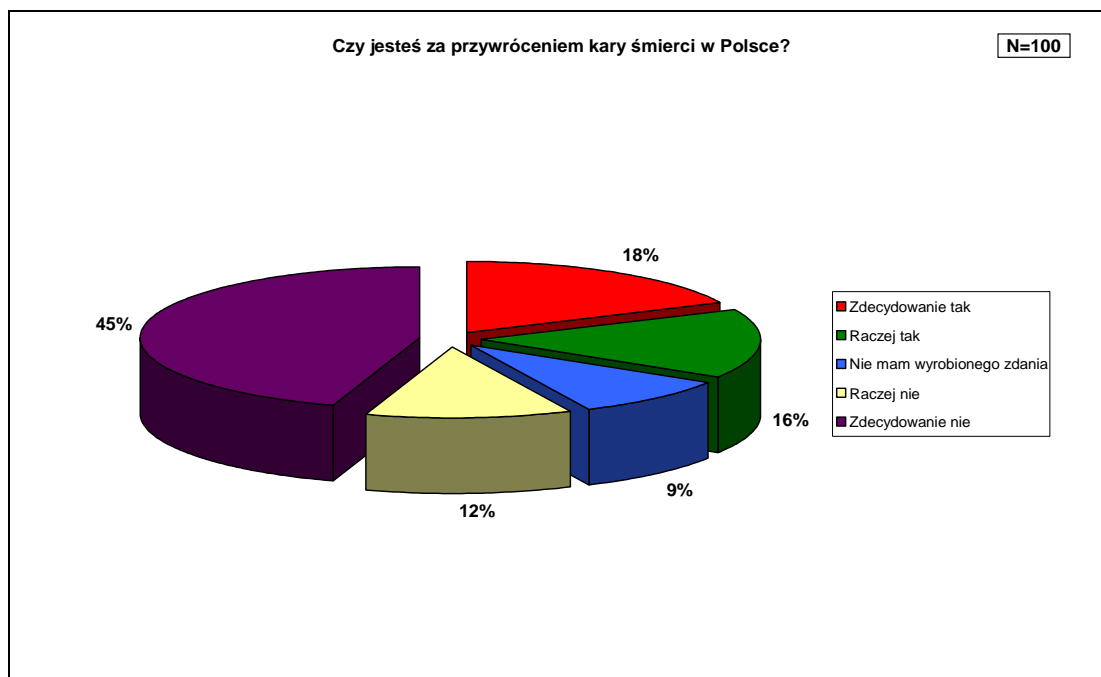
Czy jesteś za przywróceniem kary śmierci w Polsce?	Grupy badawcze			
	Młodzież licealna		Młodzież z zakładu poprawczego	
	n	%	n	%
Zdecydowanie tak	9	18	9	18
Raczej tak	12	24	4	8
Nie mam zdania	4	8	5	10
Raczej nie	6	12	6	12
Zdecydowanie nie	19	38	26	52
Ogółem	50	100	50	100

Tabela 4. Postawy respondentów wobec kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego zestawienia wynika, iż równo połowa badanych licealistów (50%) jest zdecydowanymi przeciwnikami ponownego wprowadzenia kary śmierci w Polsce, 42% uważa, że karę tą powinno się przywrócić, a 8% nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii. Jeśli chodzi o młodzież z zakładu poprawczego, to aż 64%, a więc 14% więcej niż młodzieży licealnej, jest stanowczo przeciw wprowadzeniu i stosowaniu tej kary w naszym kraju. Za jej przywróceniem opowiedziało się 26% chłopców z zakładu poprawczego, a 10% nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

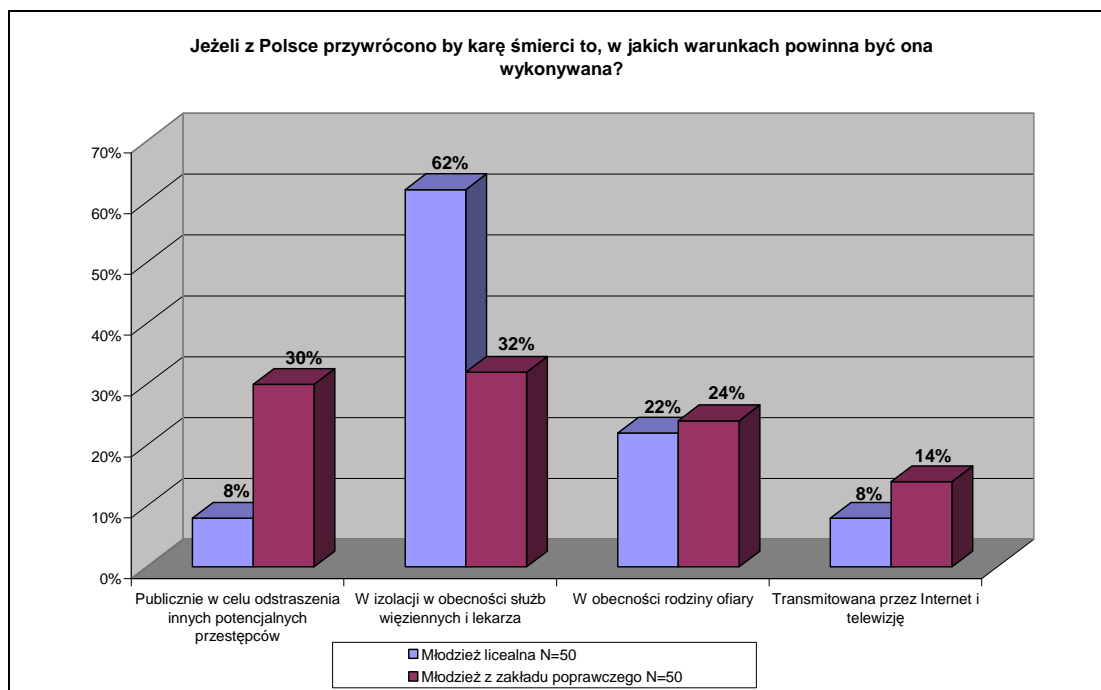
Poniższy wykres przedstawia stanowisko młodzieży licealnej i młodzieży z zakładu poprawczego na temat przywrócenia kary śmierci w Polsce. Zdecydowaną większość stanowią przeciwnicy tej kary (57%), kiedy jedynie jedna trzecia respondentów (34%) to jej zwolennicy. Tylko 9% osób nie ma zdania na temat kary głównej.

Wykres 3. Stosunek respondentów wobec kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Kolejny wykres przedstawia zestawienie odpowiedzi badanej młodzieży na temat warunków, w jakich powinna być wykonywana kara śmierci w Polsce, gdyby kara ta oczywiście została przywrócona.

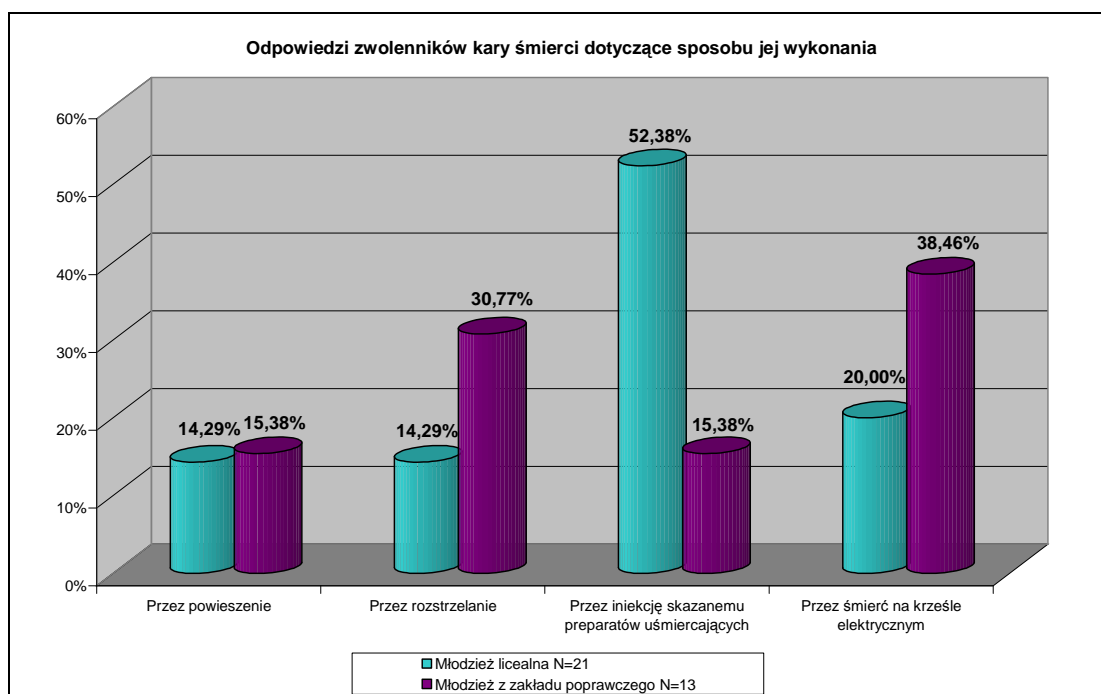

Wykres 4. Opinia respondentów wobec warunków wykonywania kary śmierci.

Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowaną aprobatą zarówno młodzieży licealnej, jak i młodzieży z zakładu poprawczego cieszyła się odpowiedź, iż karę tą powinno się wykonywać w izolacji, w obecności służb więziennych i lekarza. Najmniej głosów młodzieży z liceum otrzymały odpowiedzi, iż karę tę powinno się wykonywać publicznie (8%) oraz transmitować przez Internet i telewizję (8%). Odpowiedzi chłopców z zakładu poprawczego były rozłożone mniej więcej równomiernie, jednak najrzadziej padała odpowiedź, podobnie jak wśród młodzieży licealnej, że karę śmierci powinno się transmitować przez Internet i telewizję.

Poniższy wykres przedstawia opinie zdecydowanych zwolenników kary śmierci (młodzież licealna-42% respondentów, młodzież z zakładu poprawczego-26% badanych) dotyczące sposobu jej wykonania.

Wykres 5. Opinia zwolenników kary śmierci dotycząca sposobu jej wykonania

Źródło: Opracowanie własne

Ponad połowa młodzieży licealnej, jako sposób wykonania kary śmierci wskazała podanie skazanemu preparatów uśmiercających, 14,29% odpowiedzi było za karą śmierci przez powieszenie. Również 14,29% odpowiedzi wskazało śmierć przez rozstrzelanie. Natomiast chłopcy z zakładu poprawczego najczęściej wybierali śmierć na krześle elektrycznym, co może wskazywać na ich surowość względem przestępców. Jedna trzecia respondentów wskazała jako odpowiedni sposób wykonania kary śmierci rozstrzelanie.

Najmniej głosów (po-14,29% każda odpowiedź) zyskały wykonanie kary śmierci przez powieszenie oraz podanie skazanemu środków uśmiercających.

Następna tabela prezentuje stosunek respondentów do ostatniej woli skazanego.

Czy skazany na karę śmierci powinien mieć prawo do ostatniej woli?	Grupa badawcza			
	Młodzież licealna		Młodzież z zakładu poprawczego	
	n	%	n	%
Zdecydowanie tak	25	50	28	56
Raczej tak	9	18	10	20
Nie mam zdania	10	20	5	10
Raczej nie	3	6	5	10
Zdecydowanie nie	3	6	2	4
Ogółem	50	100	50	100

Tabela 5. Opinie badanych dotyczące ostatniej woli skazanego

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego zestawienia wynika, iż i tutaj badana młodzież prezentuje podobne zdanie dotyczące badanego zagadnienia. Zdecydowana większość, zarówno licealistów (68%), jak i chłopców z zakładu poprawczego (76%) jest zwolennikami ostatniej woli skazanego, 20% młodzieży licealnej i 10% młodzieży z zakładu nie ma wyrobionego zdania na ten temat. Prawu do ostatniej woli sprzeciwia się 12% licealistów i 14% chłopców z zakładu poprawczego.

Kolejne pytanie dotyczyło ewentualnej możliwości ułaskawienia skazanego na karę śmierci przez prezydenta. Odpowiedzi na to zagadnienia zawiera następująca tabela.

Jeżeli w Polsce przywrócono by karę śmierci, to czy byłbyś za możliwością ułaskawienia skazanego przez prezydenta?	Grupa badawcza			
	Młodzież licealna		Młodzież z zakładu poprawczego	
	n	%	n	%
Zdecydowanie tak	11	22	17	34
Raczej tak	7	14	10	20
Nie mam zdania	9	18	11	22
Raczej nie	13	26	6	12
Zdecydowanie nie	10	20	6	12
Ogółem	50	100	50	100

Tabela 6. Opinia respondentów wobec ułaskawienia skazanego z rąk prezydenta

Źródło: Opracowanie własne

Z tabeli wynika, iż prawie połowa (46%) młodzieży licealnej jest przeciwna możliwości ułaskawienia skazanego z rąk prezydenta, 18% nie ma zdania na ten temat a 36% respondentów z liceum bierze taką możliwość pod uwagę. Innego zdania jest młodzież z zakładu poprawczego. Tutaj ponad połowa odpowiedzi (54%) jest za ewentualnym ułaskawieniem sprawcy z rąk prezydenta. Jedna czwarta respondentów (24%) sprzeciwia się tej możliwości, a 22% nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii.

Ostatnia tabela w tym rozdziale przedstawia stosunek badanych do okresu, który proponują w celu odwołania się skazanego od wyroku śmierci i udowodnieniu swojej niewinności.

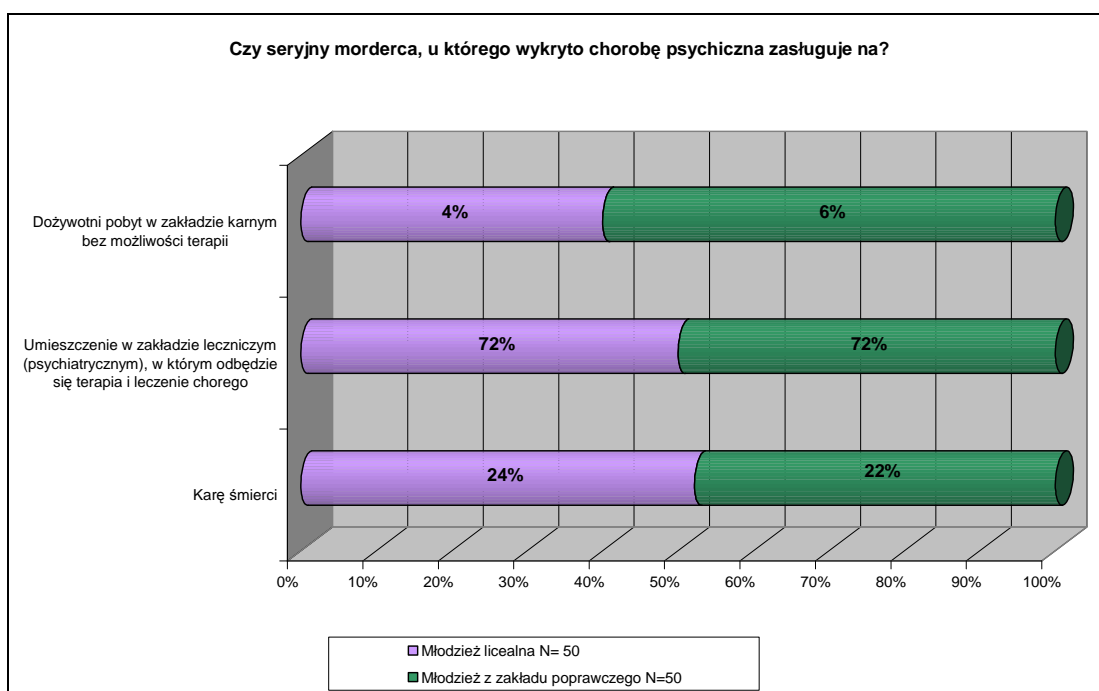
Jaki proponowałbyś okres na odwołanie się skazanego od wyroku kary śmierci?	Grupy badawcze			
	Młodzież licealna		Młodzież z zakładu poprawczego	
	n	%	n	%
1 miesiąc	3	6	11	22
Do 3 miesięcy	5	10	6	12
Do pół roku	5	10	9	18
1 rok	35	70	20	40
Wcale	2	4	4	8
Ogółem	50	100	50	100

Tabela 7. Opinie respondentów dotyczące okresu na odwołanie się skazanego na karę śmierci.

Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowana większość respondentów zarówno licealnych (70%), jak i z zakładu poprawczego (40%) proponuje, aby okres ewentualnych odwołań trwał 1 rok. Był to najdłuższy z zaproponowanych okresów. Prawdopodobnie badana młodzież najczęściej wskazywała daną odpowiedź biorąc pod uwagę fakt, iż sądy mogą się niekiedy pomylić i skazać niewinną osobę.

Ciekawym dla mnie zagadnieniem był stosunek badanej młodzieży wobec morderców, u których wykryto chorobę psychiczną. Wykres poniżej przedstawia ich stosunek wobec tej sprawy.

Wykres 6. Stosunek respondentów względem mordercy chorego psychicznie.

Źródło: Opracowanie własne.

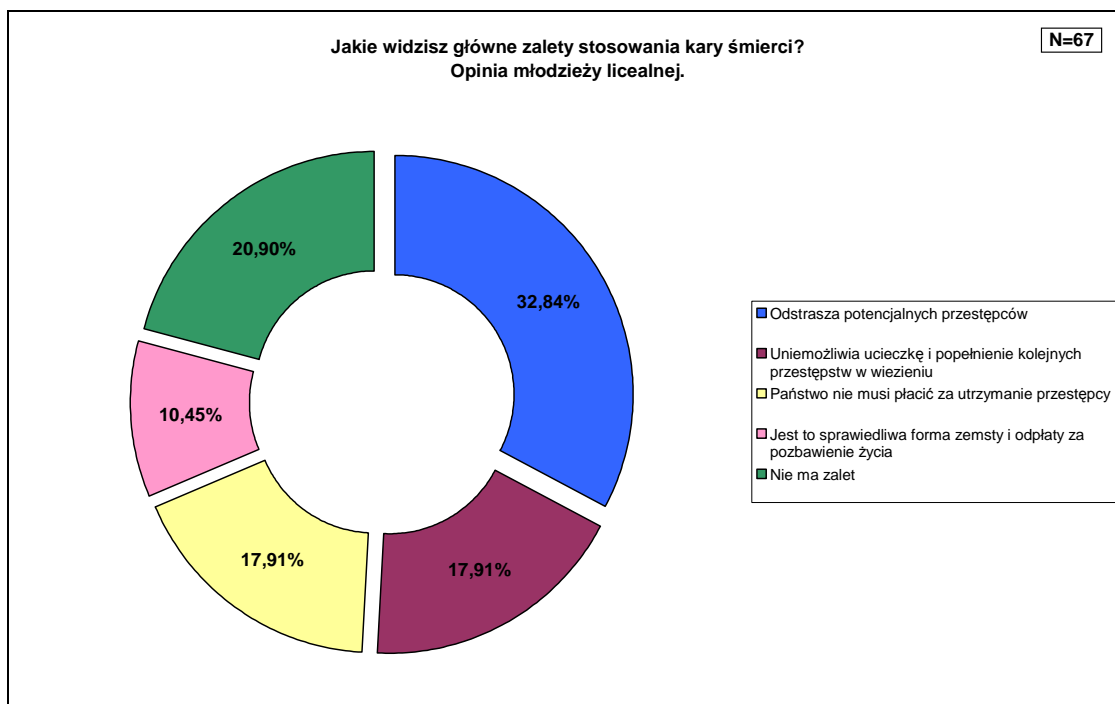
Z wykresu wynika, iż większość badanej młodzieży, zarówno licealnej, jak i z zakładu poprawczego umieściłaby taką osobę w zakładzie leczniczym, psychiatrycznym, w którym odbyłaby się terapia i leczenie chorego. Na karę śmierci skazywało około jednej czwartej chłopców z zakładu poprawczego (22%) i licealistów (24%).

Podsumowując niniejszy rozdział najważniejszą dla mnie kwestią jest fakt, iż badana przeze mnie młodzież sprzeciwia się ponownemu wprowadzeniu kary śmierci w Polsce. Ponad połowa badanych jest przeciwna wykonywaniu tej kary. Na tego typu poglądy może wpływać wiele czynników, być może jednym z nich jest większe poczucie bezpieczeństwa w naszym kraju.

6.3. Różnica poglądów badanej młodzieży na temat kary śmierci

W rozdziale tym skupię swoją uwagę na porównaniu odpowiedzi młodzieży licealnej i młodzieży z zakładu poprawczego, na temat wad i zalet kary śmierci. Jako pierwszy zaprezentuję wykres przedstawiający opinię młodzieży licealnej dotyczącą głównych zalet kary śmierci.

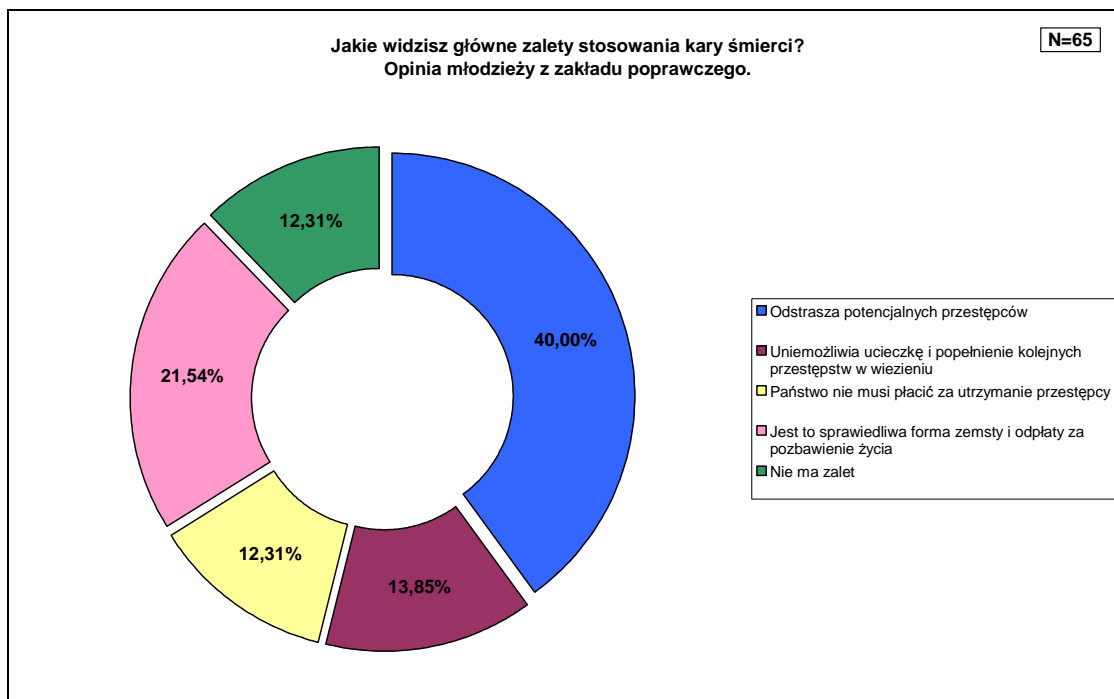

Wykres 7. Opinia młodzieży licealnej dotycząca zalet kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Na wstępie interpretacji tego wykresu muszę zaznaczyć, iż pytanie to było wielokrotnego wyboru i młodzież licealna udzieliła na nie łącznie 67 odpowiedzi. Według badanych najważniejszą zaletą (33,84%) kary śmierci jest jej odstraszająca funkcja, 20,9% oddanych głosów stwierdziło, że kara ta nie ma żadnych zalet, po 17,91% dostały odpowiedzi, iż kara ta uniemożliwia skazanemu ucieczkę i popełnianie dalszych przestępstw jak i to, że wykonując karę śmierci państwo nie musi płacić za utrzymanie przestępcy. Jedynie 10,45% licealistów stwierdziło sprawiedliwą formę zemsty jako zaletę kary głównej.

Opinię młodzieży z zakładu poprawczego dotyczącą zalet kary śmierci przedstawia wykres poniżej.

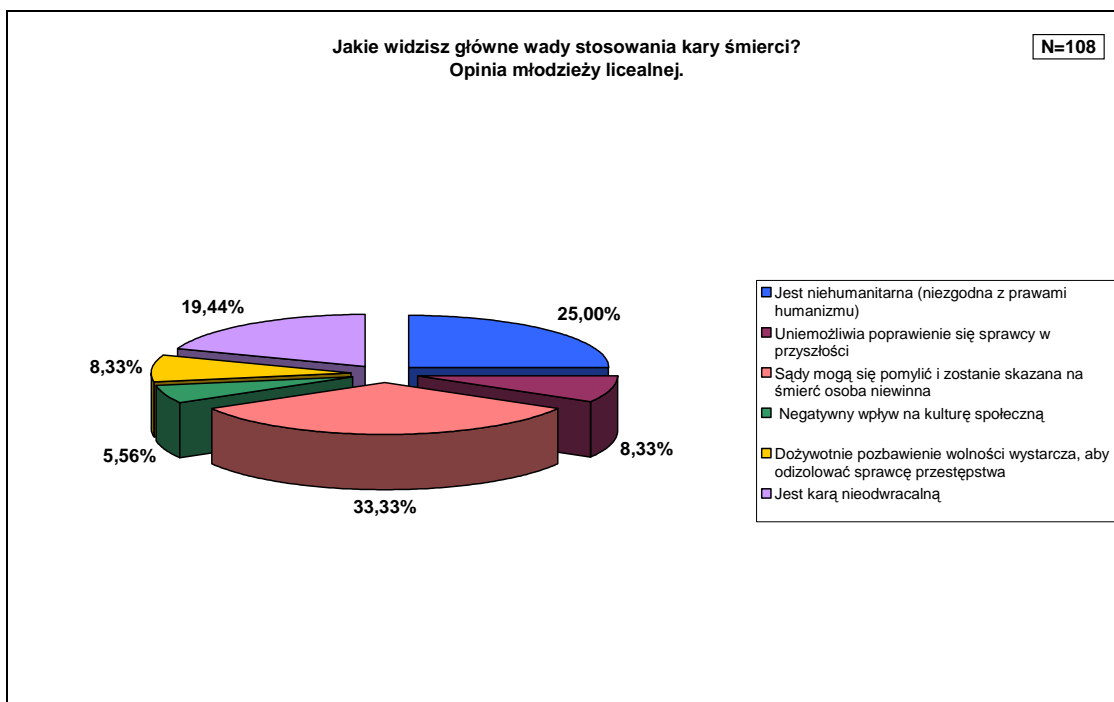
Wykres 8. Opinia młodzieży z zakładu poprawczego dotycząca zalet kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie jak młodzież licealna respondenci z zakładu poprawczego jako najważniejszą zaletę kary śmierci wskazali, iż odstrasza ona potencjalnych przestępców. Jednak tutaj na drugim miejscu znalazła się odpowiedź, że kara główna jest sprawiedliwą formą zemsty, odpłaty, 13,85% głosów wskazało jako zaletę kary śmierci uniemożliwienie sprawcom ucieczki i popełniania dalszych przestępstw. Najrzadziej jako zalety tej kary wskazywano to, iż państwo nie musi płacić za utrzymanie skazanego (12,31%) a także to, że kara śmierci nie ma żadnych zalet (12,31%).

Kolejny wykres przedstawia zdanie młodzieży licealnej dotyczące wad kary śmierci. Kiedy na poprzednie pytanie padło łącznie 67 odpowiedzi, zagadnienie to wzbudziło więcej emocji, gdyż oddano aż 108 głosów.

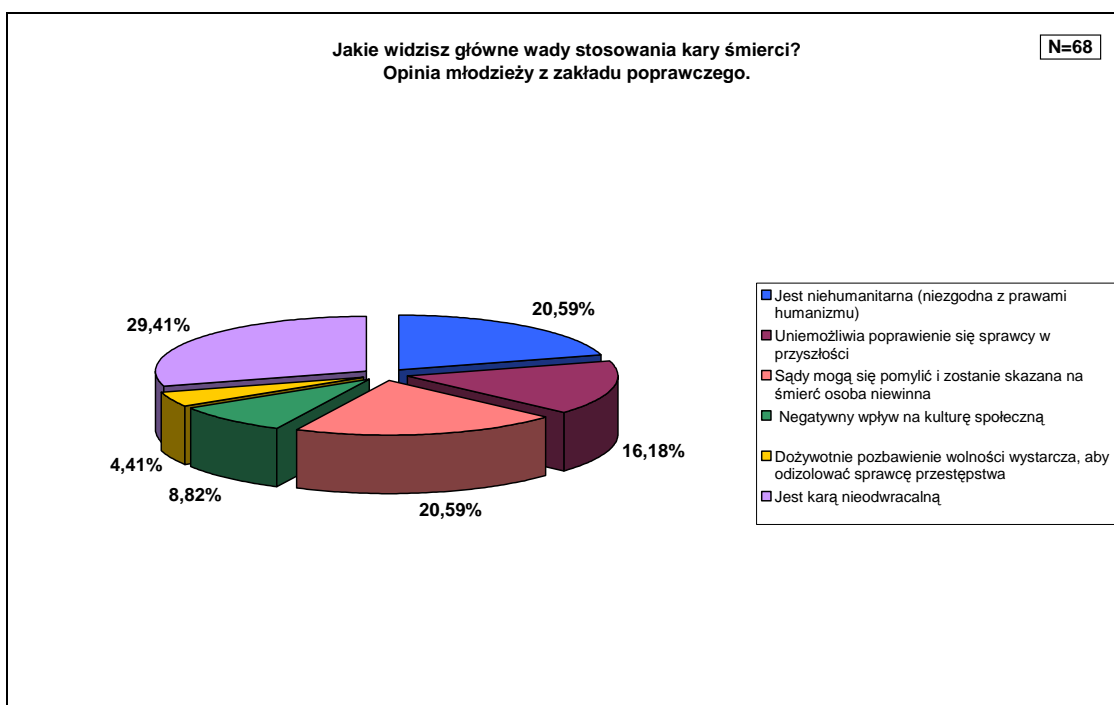
Jako główną wadę kary śmierci młodzież licealna uznała możliwość pomyłki ze strony sądu, w wyniku której może zostać skazana osoba niewinna (33,33%). Na drugiej pozycji znalazło się odwołanie do praw humanizmu, z którymi kara śmierci jest niezgodna (25%). Dużo głosów oddano również na odpowiedź wskazującą, że kara śmierci jest karą nieodwracalną (19,44%). Najmniej głosów zyskała odpowiedź, według której kara główna ma negatywny wpływ na kulturę społeczną (5,56%).

Wykres 9. Opinia młodzieży licealnej dotycząca wad kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Inaczej przedstawiają się opinie młodzieży z zakładu poprawczego, które prezentuje wykres poniżej.

Wykres 10. Opinia młodzieży z zakładu poprawczego dotycząca wad kary śmierci

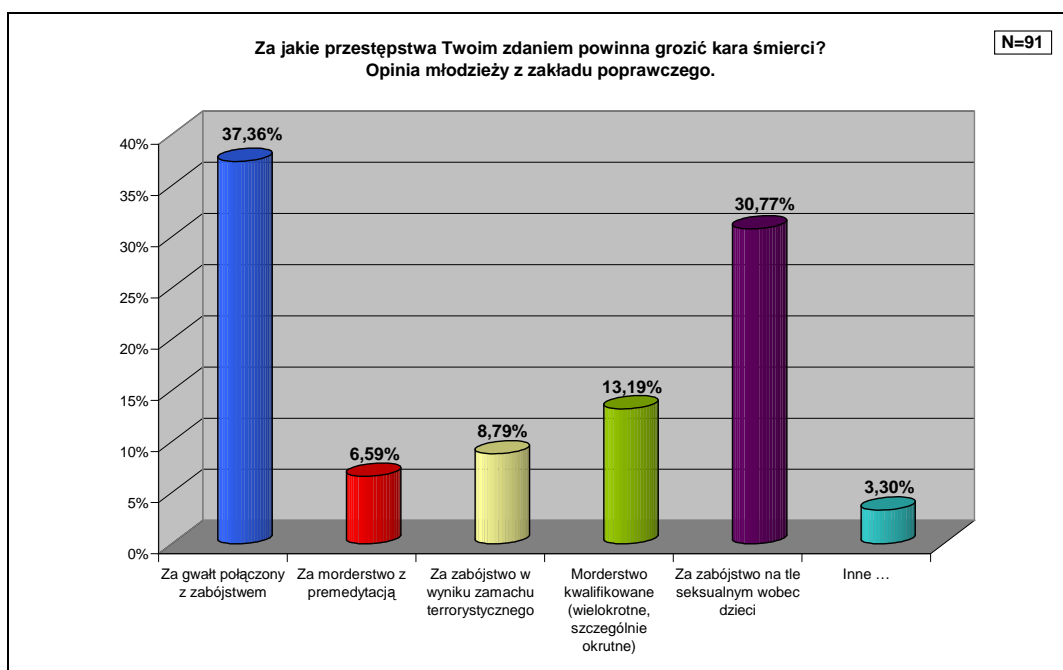
Źródło: Opracowanie własne

Chłopcy z zakładu poprawczego najczęściej wskazywali, iż najważniejszą wadą kary śmierci jest jej nieodwracalność – 29,42% wszystkich oddanych głosów (68). Następnie wskazywali brak jej humanitaryzmu (20,59%) i możliwość pomyłki podczas wymierzania wyroku (20,59%). Najrzadziej wskazywano odpowiedź, że kara dożywotniego pozbawienia wolności wystarczy, aby odizolować przestępcę od społeczeństwa (4,41%).

Z niniejszych zestawień można wywnioskować, iż badana młodzież, tak licealna, jak i ta z zakładu poprawczego ma podobne zdanie w kwestii kary śmierci, jej wad i zalet. Owszem niektóre odpowiedzi różniły się kilkoma punktami procentowymi, ale biorąc pod uwagę fakt, że łącznie badanych osób było 100, to te kilka procent stanowi zaledwie parę osób.

6.4. Przestępstwa, za które powinna grozić kara śmierci

Rozdział ten, jak wskazuje nazwa, poświęcony będzie przestępstwom, za które według badanej młodzieży powinna grozić kara śmierci. Jako pierwszą przedstawię opinię młodzieży z zakładu poprawczego, którą przedstawia poniższy wykres (ilość oddanych głosów-91).

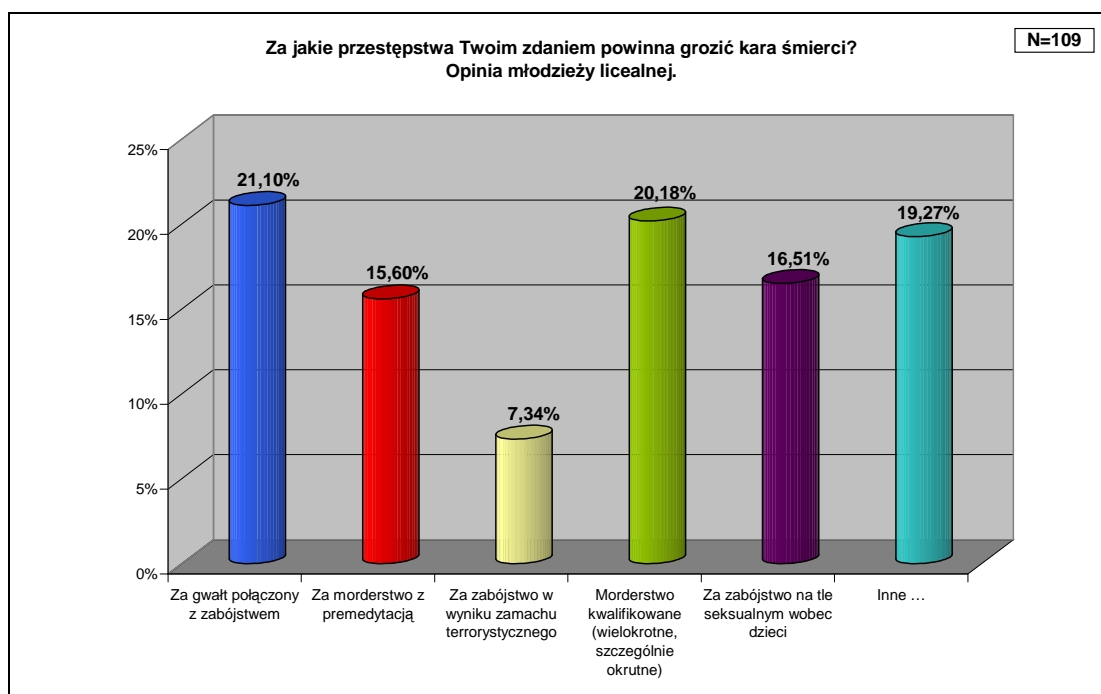
Wykres 11. Opinia młodzieży z zakładu poprawczego względem przestępstw, za które powinna grozić kara śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Młodzież z zakładu poprawczego najczęściej jako przestępstwo, za które powinna grozić kara śmierci wskazywała gwałt połączony z zabójstwem (37,36%), następnie zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci (30,77%), morderstwo kwalifikowane (13,19%), zabójstwo

w wyniku zamachu terrorystycznego (8,79%) i morderstwo z premedytacją (6,59%). Wśród wymienionych propozycji istniała także możliwość wybrania odpowiedzi „inne”, z której skorzystało 3,30% chłopców. Wymienili tu oni takie przestępstwa jak pedofilię oraz gwałt.

Nieco inaczej rozkładały się głosy młodzieży licealnej (łącznie 109 głosów) na temat przestępstw, za które w ich mniemaniu powinna grozić kara śmierci. Ich opinie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Opinia młodzieży licealnej względem przestępstw, za które powinna grozić kara śmierci

Źródło: Opracowanie własne

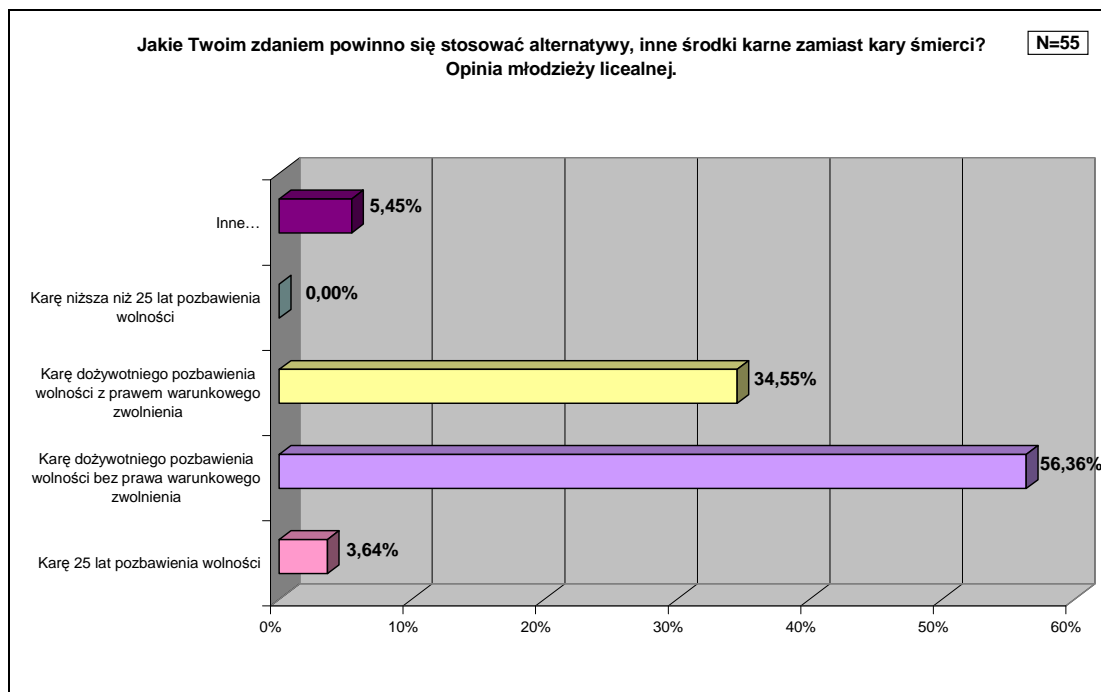
Jak widać głosy młodzieży licealnej rozkładały się dość równomiernie. Gwałt połączony z zabójstwem (21,10%) tylko jednym procentem przewyższył kwalifikowane morderstwo (20,18%). Najmniej głosów oddano na zabójstwo w wyniku zamachu terrorystycznego (7,34%). Dość wysoki procent głosów oddano na odpowiedź „inne”, bo aż 19%. Licealiści wymienili tu trzy dodatkowe przestępstwa, a mianowicie: pedofilię, molestowanie seksualne oraz każdy rodzaj gwałtu. 23,81% głosów oddanych w odpowiedzi

„inne” (5 osób z 21) wskazywało, iż ich zdaniem kara śmierci nie powinna grozić za żadne przestępstwo, gdyż ich zdaniem nikt nie zasługuje na taką karę, jaką jest śmierć.

Podsumowując ten rozdział zwróciłam uwagę na to, że większość badanej młodzieży była przeciwna przywróceniu kary śmierci. Za to jej zwolennicy stosowaliby ją za wiele różnych przestępstw. Chłopcy z zakładu poprawczego są za karaniem śmiercią przede wszystkim za gwałt połączony z zabójstwem oraz zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci. Natomiast głosy licealistów rozłożone były równomiernie między wszystkie z wymienionych przestępstw. Kilka osób wyraźnie podkreśliło w tym pytaniu swój sprzeciw przeciw stosowaniu tej kary.

6.5. Proponowane alternatywy kary śmierci

Celem niniejszego rozdziału będzie przedstawienie proponowanych przez młodzież licealną i młodzież z zakładu poprawczego alternatyw kary śmierci. Najpierw skupię się na zobrazowaniu za pomocą wykresu opinii uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. H. Sienkiewicza w Kędzierzynie-Koźlu na ten temat.

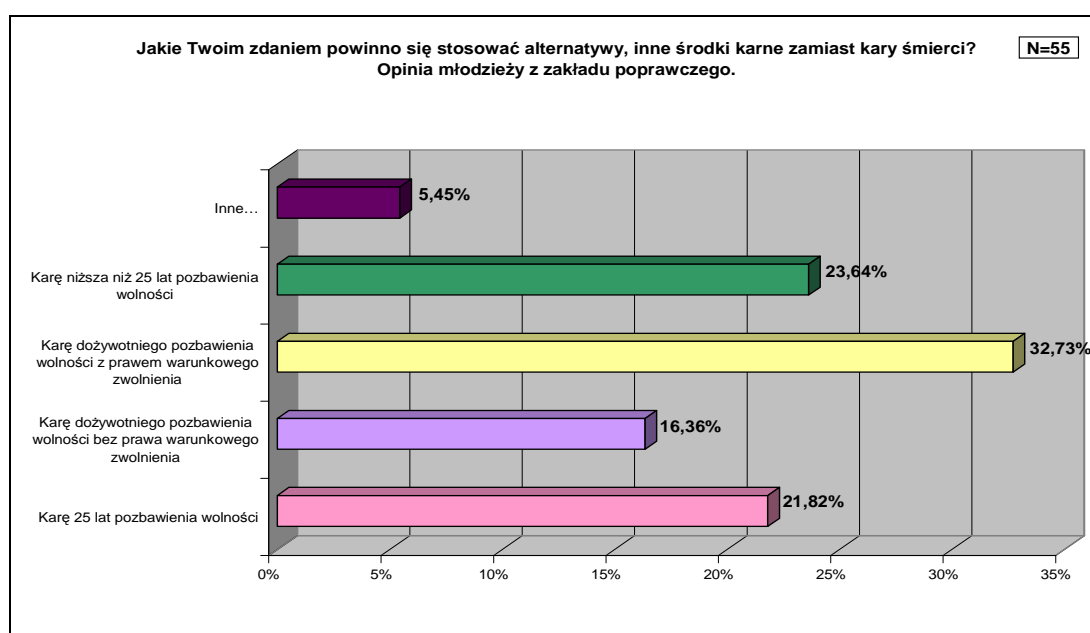

Wykres 13. Opinia młodzieży licealnej wobec alternatyw kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego wykresu jednoznacznie wynika, iż młodzież licealna najczęściej (56,36% czyli 31 głosów na 55 oddanych) opowiadała się za karą dożywotniego pozbawienia wolności bez prawa warunkowego zwolnienia, a więc za najsurowszą z wymienionych alternatyw. Tylko 3,64% głosów oddano na karę 25 lat pozbawienia wolności, czyli za tą alternatywą kary śmierci głosowały jedynie dwie osoby. Badana młodzież mogła spośród wymienionych alternatyw wybrać odpowiedź „inne” i z tej możliwości skorzystały trzy osoby. Respondenci ci w wykropkowane miejsce wpisali, iż nie widzą oni możliwości zastosowania żadnych innych środków karnych bądź alternatyw, gdyż osoba, która swoim postępowaniem zasłużyła na karę śmierci powinna zostać pozbawiona życia.

Identyczna sytuacja ma miejsce w wynikach badań przeprowadzonych w zakładzie poprawczym. Tutaj również oddano 55 głosów i 3 z nich nie widzi możliwości wprowadzenia jakichkolwiek substytutów kary śmierci. Jak widać na poniższym wykresie młodzież z zakładu poprawczego cechuje większy permissywizm (postawa przyzwalająca) niż ich kolegów z liceum? Większość z nich opowiada się za karą dożywotniego pozbawienia wolności z prawem warunkowego zwolnienia jako alternatywę kary śmierci. Karę mniejszą niż 25 lat pozbawienia wolności wybrało aż 23,64% respondentów, gdzie wśród młodzieży licealnej odpowiedź ta nie padła ani razu. Podobnie sytuacja przedstawia się z karą 25 lat pozbawienia wolności. Tutaj zyskała aprobatę 21,82% oddanych głosów.

Wykres 14. Opinia młodzieży z zakładu poprawczego wobec alternatyw kary śmierci

Źródło: Opracowanie własne

Analizując te dwa wykresy można wywnioskować, że młodzież z zakładu poprawczego wykazuje się mniejszą surowością w karaniu. Może to wynikać z faktu, iż ich wolność została w pewien sposób ograniczona i doznając tego braku swobody na własnej skórze są bardziej tolerancyjni wobec innych ich przewinień.

Myślę również, iż tak duży odsetek młodzieży licealnej odmawiającej warunkowego zwolnienia z kary dożywotniego pozbawienia wolności, może świadczyć o tym, iż uznają oni osadzenie sprawców przestępstw za właściwe zabezpieczenie społeczeństwa przed nimi. Prawdopodobnie wynik ten jest oznaką niewiary w poprawczy cel więzienia i resocjalizację przestępcy.

PODSUMOWANIE, WNIOSKI

Celem niniejszej pracy było poznanie argumentów młodzieży licealnej i młodzieży z zakładu poprawczego przemawiających za ponownym wprowadzeniem kary śmierci lub zastąpieniem jej środkami alternatywnymi.

Część teoretyczna stanowi wprowadzenie w temat kary śmierci. Zaprezentowane w niej zostały takie zagadnienia jak: zarys historyczny kary śmierci w polskim prawodawstwie, najczęściej wysnuwane argumenty za i przeciw karze śmierci, stanowisko Kościoła katolickiego i wybranych polityków polskich wobec kary ostatecznej, najnowsze wyniki badań sondażowych dotyczące opinii społeczeństwa polskiego na temat omawianej kary oraz alternatywy tej kary.

Praktyczna część pracy zawiera wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na 50 licealistach i 50 wychowankach z zakładu poprawczego i ich ilustrację graficzną. Wyniki te przedstawione zostały na zasadzie porównania zdania młodzieży licealnej ze zdaniem młodzieży z zakładu poprawczego.

Przystępując do pisania tej pracy jako główną hipotezę przyjął, iż badana młodzież wyraża zróżnicowaną opinię na temat ponownego wprowadzenia kary śmierci lub zastąpienia jej środkami alternatywnymi. Jednak na podstawie wyników przeprowadzonych przeze mnie badań mogę stwierdzić, że zdanie młodzieży licealnej jest bardzo zbliżone do zdania młodzieży z zakładu poprawczego.

Do tak sformułowanej hipotezy głównej wysunęłam następujące hipotezy szczegółowe:

1. Kara śmierci nie działa odstrasżająco na potencjalnych przestępców.
2. Młodzież licealna i młodzież z zakładu poprawczego jest za wprowadzeniem kary śmierci w Polsce.
3. Wśród badanej młodzieży istnieją w istotnym stopniu zróżnicowane poglądy na temat kary śmierci.
4. Według badanej młodzieży kara śmierci powinna grozić za takie przestępstwa jak: morderstwo z premedytacją, pedofilię oraz gwałty.
5. Badana młodzież proponuje następujące alternatywy kary śmierci: kara dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia, kara 25 lat pozbawienia wolności.

Wyniki przeprowadzonych przeze mnie badań pozwoliły mi stwierdzić, czy założone przeze mnie hipotezy były słuszne, czy też nie znalazły odzwierciedlenia w rzeczywistości.

I tak zadając badanej młodzieży pytanie, czy groźba kary śmierci odstraszyłaby ich od popełnienia przestępstwa, otrzymałam następujące odpowiedzi: 52% licealistów stwierdziło, że kara ta odstraszyłaby ich od takiego kroku, 18% nie miało zdania na ten temat i 30% zanegowało taką możliwość. Jeśli chodzi o młodzież z zakładu poprawczego to 46% poparło odstraszącą funkcję kary śmierci, 26% nie miało zdania i 18% zaprzeczyło, aby groźba tej kary odwiodła ich od zamiaru popełnienia przestępstwa. Wynika z tego, iż zakładana przeze mnie hipoteza była słuszna – kara śmierci odstraszyłaby badaną młodzież od popełnienia przestępstwa.

Kolejnym interesującym mnie zagadnieniem było, czy badana młodzież jest za ponownym wprowadzeniem kary śmierci w Polsce. Wyszukałam tutaj hipotezę, iż moi respondenci są zwolennikami takiej możliwości. Jednak wyniki badań zanegowały moje przypuszczenia. Wśród młodzieży licealnej 42% głosów oddano za taką możliwością, 8% było bez zdania i równo połowa badanych (50%) sprzeciwiała się takiej możliwości. Chłopcy z zakładu poprawczego również nie podzielali tego pomysłu: 64% przeciwko przywróceniu kary śmierci w Polsce, 26% za tą możliwością, 8% nie ma zdania. Tym razem zakładana przeze mnie hipoteza nie odzwierciedliła się w wynikach przeprowadzonych badań.

„Wśród badanej młodzieży istnieją w istotnym stopniu zróżnicowane poglądy na temat kary śmierci” – tak brzmiała następna hipoteza. Jednak już w trakcie analizy ankiet zauważyłam, iż badana młodzież ma bardzo zbliżone zdanie prawie we wszystkich kwestiach. Jedyną sprawą, w których zdanie młodzieży licealnej różniło się nieco od zdania młodzieży z zakładu poprawczego, było pytanie dotyczące przestępstw, za które powinna grozić kara śmierci. Podczas, gdy chłopcy z zakładu wskazywali przeważnie dwa przestępstwa (gwałt połączony z zabójstwem oraz zabójstwo na tle seksualnym na tle wobec dzieci), zdania licealistów rozdzieliły się równomiernie na wszystkie podane możliwości. Tak więc kolejna założona przeze mnie hipoteza nie pokryła się z prawdą – poglądy badanej młodzieży są do siebie zbliżone.

Następna hipoteza dotyczyła właśnie przestępstw, za które, w opinii badanej młodzieży, powinna grozić kara śmierci. Założyłam, że będą to: morderstwo z premedytacją oraz gwałt. Natomiast, jak już wcześniej zaznaczyłam chłopcy z zakładu poprawczego najczęściej wskazywali gwałt połączony z zabójstwem (37%) oraz zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci (31%). Jeśli chodzi o młodzież licealną to wskazała ona głównie gwałt połączony z zabójstwem (21%), morderstwo kwalifikowane, wielokrotne, szczególnie okrutne (20%), zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci (17%), morderstwo z premedytacją (16%).

W świetle przytoczonych wyników mogę stwierdzić, że założona hipoteza sprawdziła się tylko w części.

Moje ostatnie założenie dotyczyło alternatyw kary śmierci, które proponowałiby moi respondenci. Miały to być mianowicie: kara dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia oraz kara 25 lat pozbawienia wolności. I tak też licealiści najczęściej wskazywali karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia (56%) oraz karę dożywotniego pozbawienia wolności z prawem warunkowego zwolnienia (35%). Karę 25 lat pozbawienia wolności wskazało zaledwie 4%. Co się tyczy odpowiedzi chłopców z zakładu poprawczego, to ich odpowiedzi były następujące: 33% głosów było za karą dożywotniego pozbawienia wolności z prawem warunkowego zwolnienia, 24% - kara niższa niż 25 lat pozbawienia wolności, 22% - kara 25 lat pozbawienia wolności, 16% - kara dożywotniego pozbawienia wolności bez prawa warunkowego zwolnienia i 5% - nie widzi możliwości wprowadzania jakichkolwiek alternatyw kary śmierci. Podsumowując, założona hipoteza sprawdziła się zaledwie w połowie (wskazanie kary dożywotniego pozbawienia wolności bez prawa warunkowego zwolnienia) i to wyłącznie wśród młodzieży licealnej.

Reasumując, badana przeze mnie młodzież ma zbliżone zdanie dotyczące kwestii kary śmierci. Są oni przeciwni ponownemu wprowadzeniu kary śmierci w Polsce, jednak gdyby kara ta istniała w polskim prawie, najczęściej chcieliby na nią skazywać za takie przestępstwa jak: gwałt połączony z zabójstwem, zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci i morderstwo kwalifikowane. Groźba kary śmierci zdecydowanie odwiódłaby ich od złamania prawa, a co się tyczy kwestii alternatyw kary śmierci, to proponują oni karę dożywotniego pozbawienia wolności. Problemem pozostaje jedynie to, czy osoba odbywająca tą karę powinna mieć prawo do warunkowego zwolnienia, czy też nie.

Aneksy

Kwestionariusz ankiety

Poniższa ankieta zawiera szereg pytań dotyczących orzekania i wykonywania kary śmierci w Polsce. Interesują mnie Twoje opinie i poglądy na ten temat oraz na temat środków alternatywnych wobec kary śmierci. Część pytań ma już gotowe odpowiedzi, należy tylko podkreślić wybraną odpowiedź, pozostałe wymagają wpisania jej w miejsca wykropkowane. Proszę o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu zgodnie z Twoimi poglądami i przekonaniem. Badania są anonimowe, a ich wyniki będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych.

1) Jestem:

- Kobieta
- Mężczyznę

2) Twój wiek to:

- 13 – 15 lat
- 16 – 18lat
- Powyżej 18 lat

3) Jakiego jesteś wyznania?

- Katolickiego
- Żydowskiego
- Protestanckiego
- Jestem wyznawcą Jehowy
- Kościoła zielonoświątkowców
- Jestem ateistą (tką)
- Inne ...

4) Czy Twoje wyznanie dopuszcza stosowanie kary śmierci?

- Tak
- Nie

5) Czy jesteś za przywróceniem kary śmierci w Polsce?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Nie mam wyrobionego zdania
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

- 6) Jeżeli odpowiedziałeś pozytywnie na pytanie nr 5, to jaki wybrałbyś sposób wykonania kary śmierci?
- Przez powieszenie
  - Przez rozstrzelanie
  - Przez iniekcję skazanemu preparatów uśmiercających
  - Przez śmierć na krześle elektrycznym
- 7) Czy miałeś wcześniej problemy z naruszeniem prawa?
- Tak
  - Nie
- 8) Czy zagrożenie karą śmierci odstraszyłoby Cię od popełnienia przestępstwa?
- Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Nie mam wyrobionego zdania
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie
- 9) Za jakie przestępstwa Twoim zdaniem powinna grozić kara śmierci?
- Za gwałt połączony z zabójstwem
  - Za morderstwo z premedytacją
  - Za zabójstwo w wyniku zamachu terrorystycznego
  - Morderstwo kwalifikowane (wielokrotne, szczególnie okrutne)
  - Za zabójstwo na tle seksualnym wobec dzieci
  - Inne .....
- 10) Jakie Twoim zdaniem powinno się stosować alternatywy, inne środki karne zamiast kary śmierci?
- Karę 25 lat pozbawienia wolności
  - Karę dożywotniego pozbawienia wolności bez prawa warunkowego zwolnienia
  - Karę dożywotniego pozbawienia wolności z prawem warunkowego zwolnienia
  - Karę niższą niż 25 lat pozbawienia wolności
  - Inne .....
- 11) Jakie widzisz główne zalety stosowania kary śmierci?
- Odstrasza potencjalnych przestępców
  - Uniemożliwia ucieczkę i popełnienie kolejnych przestępstw w więzieniu
  - Państwo nie musi płacić za utrzymanie przestępcy
  - Jest to sprawiedliwa forma zemsty i odpłaty za pozbawienie życia
  - Nie ma zalet

- 12) Jakie widzisz główne wady stosowania kary śmierci?
- Jest niehumanitarna (niezgodna z prawami humanizmu)
  - Uniemożliwia poprawienie się sprawcy w przyszłości
  - Sądy mogą się pomylić i zostanie skazana na śmierć osoba niewinna
  - Negatywny wpływ na kulturę społeczną
  - Dożywotnie pozbawienie wolności wystarcza, aby odizolować sprawcę przestępstwa
  - Jest karą nieodwracalną
- 13) Jeżeli w Polsce przywrócono by karę śmierci to, w jakich warunkach powinna być ona przeprowadzana?
- Publicznie w celu odstraszenia innych potencjalnych przestępców
  - W izolacji w obecności służb więziennych i lekarza
  - W obecności rodziny ofiary
  - Transmitowana przez Internet i telewizję
- 14) Czy skazany na karę śmierci Twoim zdaniem powinien mieć prawo do ostatniej woli?
- Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Nie mam wyrobionego zdania
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie
- 15) Czy w Twoim najbliższym otoczeniu wystąpił przypadek ciężkiego przestępstwa (zabójstwo, gwałt, morderstwo z premedytacją itp.)?
- Tak
  - Nie
- 16) Jeżeli odpowiedziałeś pozytywnie na wcześniejsze pytanie, to czy chciałbyś skazać sprawcę owego przestępstwa na karę śmierci?
- Tak
  - Nie

- 17) Biorąc pod uwagę pomyłki, które zdarzają się podczas oczekiwania kary śmierci, jaki proponowałbyś okres na odwołanie się skazanego, aby mógł dowieść swojej niewinności?
- 1 miesiąc
  - Do 3 miesięcy
  - Do pół roku
  - 1 rok
  - Wcale
- 18) Jeżeli w Polsce przywrócono by karę śmierci, to czy byłbyś za możliwością ułaskawienia skazanego przez prezydenta?
- Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Nie mam wyrobionego zdania
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie
- 19) Czy seryjny morderca, u którego wykryto chorobę psychiczną zasługuje na?
- Karę śmierci
  - Umieszczenie w zakładzie leczniczym (psychiatrycznym), w którym odbędzie się terapia i leczenie chorego
  - Dożywotni pobyt w zakładzie karnym bez możliwości terapii
  - Inne .....
- 20) Biorąc pod uwagę to, że każdy człowiek ma prawo do życia, czy Twoim zdaniem słusznie zniesiono karę śmierci w Polsce oraz innych państwach?
- Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Nie mam wyrobionego zdania
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie

Dziękuję za współpracę